

Kırgızistan ve Türkiye'deki Eğitsel Veri Kullanım Platformlarının Karşılaştırılması¹

Recep BAŞARICI²

Öz

Eğitsel veri, ulusal düzeydeki eğitim sistemlerinde genellikle eğitim yönetimi bilgi sistemi (EYBS) adı verilen yapılar içinde saklanmaktadır. EYBS'lerin öncelikli amacı, hesap verebilirlik, izleme ve kaynak aktarımı gibi yönetsel süreçlerin daha etkili bir şekilde sürdürülmesidir. EYBS'ler, sahip oldukları eğitsel veri sayesinde öğretmenler açısından da işlevsel olabilmektedir. Bu sistemler aracılığıyla veya çeşitli yollarla öğretmenlerin edinebildikleri eğitsel veri sayesinde daha doğru ve etkili öğretimsel kararlar alınabilmektedir. Bu süreç, veri destekli öğretim olarak isimlendirilmektedir. Ayrıca veli ve öğrencilere sunulan eğitsel veri sayesinde EYBS'ler farklı paydaşlar açısından da önemli roller üstlenebilmektedir.

Bu çalışmada, Türkiye ve Kırgızistan'da eğitsel verinin hangi platformlarda tutulduğunun; öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilere ne şekilde sunulduğunun karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Temel nitel araştırma deseninde gerçekleştirilen çalışmada veriler iki ülke eğitim bakanlıklarının ve ilgili kurumların internet sitelerinden edinilmektedir. Araştırma bulgularına göre, Türkiye'deki eğitsel veri kullanım platformları şunlardır: e-Okul, MEBBİS ve EBA. Kırgızistan'daki eğitsel veri kullanım platformları ise Açık Veri Sistemi, Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi ve Kündölük adlı platformlardır. Araştırma sonucunda, Kırgızistan ve Türkiye'deki eğitsel veri kullanım platformlarının karşılaştırılması yoluyla konu hakkındaki bilimsel birikime katkı sunulması öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel veri, eğitim yönetimi bilgi sistemi, öğretimsel karar, veri destekli öğretim.

Comparison of Educational Data Utilization Platforms in Kyrgyzstan and Türkiye

Abstract

In terms of national education systems, educational data are mostly stored in platforms called education management information systems (EMIS). EMIS, whose

¹ Bu çalışma, Türk Uygurluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından 23-25 Kasım 2023 tarihlerinde Kırgızistan-Bişkek'te düzenlenen IV. Uluslararası Türk Uygurluğu Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. – Millî Eğitim Bakanlığı, Kırgız-Türk Anadolu Kız Meslek Lisesi, basaricirecep@gmail.com
ORCID: 0000-0001-5522-0295

primary purpose is to maintain administrative processes such as accountability, monitoring and resource allocation more effectively, can also be functional for teachers by means of the educational data they provide. Thanks to the educational data that teachers can obtain both through these systems or several other ways, more accurate and effective instructional decisions can be made. This process called data-informed instruction. In addition, with the help of the educational data provided to parents and students, EMIS can also play important roles for different stakeholders. The aim of this study is to compare the platforms on which educational data are kept and how they are made available to teachers, students, administrators, and parents in Türkiye and Kyrgyzstan. Generic qualitative research design was employed throughout the study. The data were obtained from the websites of the ministries of education and related institutions of the two countries. According to the findings of the study, platforms called e-Okul, MEBBİS, and EBA are used for utilizing educational data in Türkiye. Educational data utilization platforms in Kyrgyzstan are Open Data System, Educational Management Information System and Kundoluk. As a result of the research, it is expected to contribute to the scientific knowledge on the subject area by comparing educational data utilization platforms in Kyrgyzstan and Türkiye.

Key Words: Data-informed instruction, instructional decision, educational data, education management information system.

GİRİŞ

Eğitsel veri gerek yönetsel gerekse öğretimsel amaçlarla kullanılabilen önemli bir unsurdur. Veri, nesne ve olayların özelliklerini temsil eden sembollerdir (Ackoff, 1999). Ackoff (1999) tarafından alanyazına kazandırılan veri-bilgelik piramidine, insan kavrayışı açısından verinin işlevini ifade etmek üzere sıklıkla başvurulmaktadır. Buna göre, veri enformasyon, bilgi ve bilgeliğe ulaşmak üzere başvurulabilen sembollerdir. Bu bakış açısıyla eğitsel veri; eğitsel süreçte yer alan kişi, nesne ve olayların özelliklerini temsil eden, birçok farklı kaynaktan elde edilebilen semboller olarak tanımlanabilir (Başarıcı, 2023).

Okullaşmanın başlangıcından itibaren başvuru alan eğitsel verinin kayıt altına alınması ve gerektiğinde kullanılmasına yönelik yöntem ve teknikler zaman içerisinde değişim göstermiştir. Geçmişte kâğıt ortamında, çeşitli dosya ve dokümanlarda saklanan eğitsel veri, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişme ve yaygınlaşma sonrasında dijital platformlarda saklanmaya başlamıştır. Özellikle ulusal eğitim sistemlerinde, örgün öğretim türü baz alındığında, eğitsel veri çoğunlukla eğitim yönetimi bilgi sistemi (EYBS) adı verilen yapılarda saklanmaktadır. EYBS'lerin öncelikli amacı birtakım yönetsel süreçlerin daha etkili şekilde sürdürülmesi olarak ifade edilebilir. Bu süreçler arasında; hesap verebilirlik, izleme ve kaynak aktarımı gibi unsurlar yer almaktadır.

EYBS'ler, sahip oldukları eğitsel veri sayesinde öğretmenler açısından da işlevsel olabilmektedir. Bu sistemler aracılığıyla veya çeşitli yollarla

öğretmenlerin edinebildikleri eğitsel veri sayesinde daha doğru ve etkili öğretimsel kararlar alınabilmektedir. Bu süreç, veri destekli öğretim olarak isimlendirilmektedir (Başarıcı ve Seferoğlu, 2022). Ayrıca, EYBS'ler, sundukları eğitsel veriyi veli ve öğrencilere göz önüne aldıklarında, farklı paydaşlar açısından da önemli roller üstlenebilmektedir.

Günümüz teknolojisinin sağladığı olanaklar çerçevesinde, çeşitli ülkelerde eğitsel verinin kayıt altına alınması ve bu verinin gerektiğinde kullanılabilmesi; veri kullanılarak raporlama, özetleme, gruplama gibi bazı işlemlerin gerçekleştirilebilmesi, okullar ve eğitim sistemleri tarafından kullanılan eğitsel veri kullanım platformlarının niteliklerine göre değişebilmektedir.

Eğitim bilimleri alanında, farklı ülkelerin ve dolayısıyla farklı kültürlerin eğitim sistemleri çerçevesinde gerçekleştirdikleri çeşitli uygulamaların kıyaslanması, benzer ve farklı yönlerin ortaya çıkarılması, iyi uygulamaların tespit edilerek geliştirme önerilerinde bulunulması gibi işlevler üstlenen karşılaştırmalı eğitim araştırmaları, önemli bir araştırma kolu olarak görülmektedir (Erdoğan, 2003). Bu bakış açısıyla EYBS'lerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi, araştırmacıların başvurduğu bir problem alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Konu hakkında gerçekleştirilen çalışmalara; Badru vd. (2021) tarafından “Gelişmekte Olan Küçük Ada Devletleri” (Small Island Developing States) olarak bilinen 39 Güney Pasifik ada devletinde, Cassidy (2006) tarafından ise Latin Amerika ve Karayipler'de EYBS'lerin incelenerek karşılaştırılması araştırmaları örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca, Dünya Bankası koordinasyonunda Abdul-Hamid vd. (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, birçok ülkedeki EYBS'lerin mevcut durumu ve Dünya Bankası tarafından 1998-2014 yılları arasında gerçekleştirilen çeşitli operasyonlarının başarı düzeyi incelenmiştir. Gerek tekil olarak ülke EYBS'lerinin incelenmesi gerekse karşılaştırmalı eğitim çalışmalarında farklı ülkelerdeki uygulamaların karşılaştırılması sayesinde konu alanındaki bilimsel birikime katkı sağlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmada, odağa alınan ülkelerde (Kırgızistan ve Türkiye'de) eğitsel verinin hangi platformlarda tutulduğunun; öğretmen, öğrenci, yönetici ve velilerin kullanımına ne şekilde sunulduğunun incelenerek karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Öğretmen, öğrenci, veli, yönetici gibi paydaşlara hizmet sunan EYBS'lerin varlığı, ulusal eğitim sistemleri açısından günümüzde vazgeçilmez bir unsurdur. Bunun yanında EYBS'lerin sağladığı kazanımlar; ulusal, okul veya sınıf düzeylerinde ve bireysel olarak farklılaşabilmektedir. Söz konusu kazanımların elde edilebilmesi, EYBS'lerde tutulan eğitsel verinin tür ve

çeşidi ile bu verinin paydaşların erişimine açılması yönündeki niteliklerine göre değişiklik gösterebilmektedir. EYBS'ler dışında, eğitsel veriye başvurulabilen, öğrenme yönetim sistemleri veya çeşitli münferit uygulamalar da bulunabilmektedir. Tüm bu yapıların bir sistem anlayışıyla bütüncül olarak değerlendirilmesi, elde edilebilecek kazanımları en üst seviyeye çıkarmak açısından önemli ve gereklidir. Bu bakış açısıyla, EYBS'lerin ve diğer eğitsel veri kullanım platformlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi, önemli bir araştırma alanı olarak değerlendirilebilir.

Mevcut araştırma kapsamında, araştırma amacına ulaşmak üzere aşağıda belirtilen araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1-Türkiye'deki eğitsel veri kullanım platformları ile bu platformların özellikleri nelerdir?

2- Kırgızistan'daki eğitsel veri kullanım platformları ile bu platformların özellikleri nelerdir?

Araştırma, örgün öğretim türü ve K-12 düzeyi ile sınırlandırılmıştır. Yükseköğretim düzeyinde veya örgün öğretim dışındaki öğrenme-öğretme süreçleri açısından eğitsel veri kullanım platformları farklılaşabilmektedir. Örgün öğretim türü ve K-12 düzeyi dışındaki eğitsel veri platformları, araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma, nitel araştırma paradigması altında temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Temel nitel araştırmalar, nitel araştırma paradigmasını benimseyen ancak diğer nitel araştırma yaklaşımlarının odaklandığı ek boyutları içermeyen bir nitel araştırma yaklaşımıdır (Merriam ve Tisdell, 2016). Mevcut araştırmada, araştırma amacı ve yapısına uygun olarak temel nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Devam eden kısımda verilerin toplanması, veri analizi ve araştırma kalitesinin temin edilmesi süreçleri hakkında bilgiler sunulmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, Türkiye ve Kırgızistan'ın eğitim bakanlığı internet siteleri başta olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşların internet sitelerinden temin edilmiştir. Kullanılan internet siteleri şunlardır: Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı, MEBBİS (Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri), EBA (Eğitim Bilişim Ağı), e-Okul; Kırgız Cumhuriyeti (K.C.) Eğitim ve Bilim Bakanlığı, K.C. Açık Veri Sistemi, K.C. Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi ve Kündölük internet siteleri. Sözü edilen internet sitelerindeki verilerin araştırma sorularına yanıt arama perspektifiyle incelenmesi yoluyla araştırma verileri toplanmıştır.

Veri Analizi ve Araştırmanın Kalitesi

Veri analizinde tematik analiz tekniği kullanılmıştır. Tematik analiz; verinin oluşabilecek muhtemel anahtar temalar açısından analiz edilmesi prensibine dayanan bir nitel veri analizi tekniğidir (Braun ve Clarke, 2006). Bu doğrultuda, araştırma amacına ve desenine uygun olarak veri analizinde tematik analiz tekniği tercih edilerek kullanılmıştır. Araştırma kalitesini temin etmek üzere verilerin yansız bir değerlendirmeye tabi tutulmasına özen gösterilmiştir. Araştırma süreçleri ve buna ilişkin tercihler yöntem bölümünde açıklanmıştır. Araştırmacının rolünü belirtmek üzere araştırmacı hakkında bilgi sunulması gerekliliğinden hareketle ifade etmek gerekirse; araştırmacı, 10 öğretim yılı süreyle Türkiye’de ve 5 öğretim yılı boyunca Kırgızistan’da çeşitli mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında görev almıştır. Bu süreçte; Bilişim Teknolojileri öğretmeni, Fatih Projesi BT Rehber öğretmeni ve müdür yardımcısı gibi görevler üstlenmiştir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında doktora derecesine sahiptir. Konu alanında gerek uygulayıcı olarak gerekse geçmiş araştırmaları yönüyle deneyim sahibidir.

Araştırma süreçleri boyunca bilimsel araştırma etik ilkeleri gözetilmiştir. Araştırma kapsamında kişilerden veri toplanmadığından etik komisyon iznine gereksinim duyulmamıştır. Bunun yanında gerek başvuru alanı veri kaynakları gerekse alanyazında yer alan ve araştırma kapsamında yararlanılan eserler, bilimsel araştırma etik ilkelerine uygun olarak kullanılmıştır."

BULGULAR

Bu kısımda, araştırma bulguları, araştırma sorularına yanıt üretecek sırayla sunulmuştur. Bu doğrultuda, önce Türkiye’deki eğitsel veri kullanım platformlarına yönelik olarak bulgulara yer verilmiştir. Ardından ise Kırgızistan’daki eğitsel veri kullanım platformlarına yönelik olarak bulgular sunulmuştur.

Türkiye’deki Eğitsel Veri Kullanım Platformları

Türkiye’deki eğitsel veri kullanım platformları arasında MEBBİS, e-Okul ve EBA uygulamaları bulunmaktadır. Bu uygulamalar, farklı kullanım amaçlarına sahiptir ve kapsadıkları eğitsel veri türleri de çeşitlilik göstermektedir. Devam eden kısımda, her bir uygulama hakkında araştırma amacı doğrultusunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

MEBBİS uygulaması, öğretmenlerin özlük ve sicil bilgilerini içermesi yönüyle daha çok yönetsel süreçlere, özellikle de Bakanlığın eğitim-öğretim hizmetlerinin sürdürülmesi açısından insan kaynakları süreçlerinin etkin şekilde yönetilmesi amacıyla hizmet etmektedir (MEBBİS, 2023). Bununla

birlikte, öğretmenlerin özgeçmişleri; görev yaptıkları okullar, katıldıkları sınavlar ile bunlardan aldıkları puanlar, katıldıkları hizmet içi eğitim faaliyetleri gibi bilgiler söz konusu sistemde kayıt altında tutulmaktadır. Bu platformdaki veriler, öğretmenlerin kendilerinin yanı sıra görev yaptıkları okul idaresi ile Bakanlık ve taşra teşkilatındaki ilgili yöneticilerin erişimine çeşitli düzeylerde ve kapsamlarda açık durumdadır. Yapısı ve içerdiği veri itibarıyla, öğretmenlerin öğretimsel karar almasına destek sunmanın ve diğer paydaşların kullanımı yönünde hizmet etmenin uzağındadır.

EBA uygulaması, başlangıçta öğretim materyallerine erişim sağlanan statik (tek yönlü) bir portal olmasına rağmen, zaman içerisinde e-Okul içeriği ile bütünleştirilerek; okul, öğretmen ve öğrenci/sınıf bilgilerinin eşleştirilmesi sayesinde bir tür öğrenme yönetim sistemi (ÖYS) görevini de üstlenmektedir (EBA, 2023). Buna paralel olarak, genelde ÖYS'ler tarafından eğitmenlere sağlanan eğitsel veri türleri EBA uygulaması aracılığıyla öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin kullanımına sunulabilmektedir. Daha çok asenkron çevrimiçi öğrenme desteği sağlayan EBA uygulaması, öğrencilerin kendi BİT (bilgi ve iletişim teknolojileri) araçlarına ve İnternet bağlantısına sahip olması gerekliliğine sahiptir. Sosyoekonomik farklılıklar göz önüne alındığında, her ne kadar ulusal kullanım yaygınlaşmış olsa da erişim imkanına sahip olmayan öğrencilerin bulunabileceği de EBA uygulaması değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken bir husustur. Bu sınırlılığı aşmak üzere FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi kapsamında tüm öğretmen ve öğrencilere, EBA platformuna erişim için birer tablet bilgisayar dağıtılması planlanmış ve proje istikrarlı bir şekilde uygulanmış olsa da söz konusu projenin çağ nüfusunun geneline yaygınlaşmadığı göz önünde bulundurulmalıdır.

e-Okul uygulaması, Türkiye'de eğitsel verinin saklandığı ve kullanıldığı temel platform olarak öne çıkmaktadır. 2007 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hizmete alınan e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi, okullarda kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde web sitesi ve mobil uygulama yollarıyla hizmet sunan e-Okul uygulamasında; öğrenci demografik verilerinden not ve devamsızlık verilerine, pansiyon ve bursluluk durumundan ödül ve ceza durumu ile öğrencinin aldığı belgelere kadar birçok farklı eğitsel veri kayıt altında tutulmaktadır. Yönetici ve öğretmenlerin yanı sıra öğrenci ve velilerin de erişimine açık olan e-Okul'da çeşitli kullanıcı rolleri için çeşitli yetkilendirmeler yapılmaktadır. Farklı yetkilendirmelere sahip kullanıcıların erişebilecekleri eğitsel veri türleri ile uygulama aracılığıyla yapabilecekleri işlemler (veriye erişme, veri girişi, rapor alma vd.) farklılaşmaktadır. Bu doğrultuda e-Okul platformu, yönetsel hizmetlerin yanı sıra öğretmenler için eğitsel veriye erişilmesi ve veri destekli

öğretim uygulamaları için imkân tanımaktadır. Ayrıca, veli ve öğrencilerin gerek duyabileceği eğitsel veri, e-Okul aracılığıyla sunulmaktadır.

Kırgızistan'daki Eğitsel Veri Kullanım Platformları

Kırgızistan'da eğitsel verinin kayıt altına alındığı ve kullanıma sunulduğu çeşitli platformlar bulunmaktadır. Bunlar arasında Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Açık Veri İnternet sitesi, Bakanlık Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi ve Kündölük adlı uygulama yer almaktadır. Devam eden kısımda, her bir uygulama hakkında araştırma amacı doğrultusunda elde edilen bulgular sunulmuştur.

Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı (KCEBB) Açık Veri İnternet sitesi, ülkede faaliyet gösteren okullar hakkında istatistiki bilgiler sunmaktadır (KCEBB, 2023a). İnternet sitesi aracılığıyla sunulan eğitsel veri türleri arasında; okul türleri, okulların coğrafi bölgelere göre dağılımı, öğrenci ve çalışan sayıları, okulların eğitim dillerine ve BİT araçlarına erişim olanaklarına göre istatistiki dağılımlar yer almaktadır. Ayrıca, öğrenci ve çalışanların cinsiyet dağılımları ile okulların özel sektör, belediye ve devlete ait olma durumları hakkında bilgiler de İnternet sitesinde yer almaktadır.

Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi (EYBS), eğitim politikaları hakkında etkili ve bilinçli karar verme amacı gözetilerek geliştirilmiş bir diğer sistemdir (KCEBB, 2023b). Kırgızistan'da 'elektronik devlet hizmetleri' (Tunduk.KG) aracılığıyla erişilebilen EYBS kapsamında üç temel hizmet sunulmaktadır. Bunlar; bir eğitim kuruluşunun çalışanları hakkında bilgi edinmek, bir öğrencinin sistemde yer alıp almadığını kontrol etmek ve öğrencinin kayıt detayları hakkında bilgiler edinmek şeklindedir (Tunduk, 2023). Dolayısıyla, merkezi olarak sunulan EYBS, yönetsel amaçlı olarak bazı genel bilgilerle sınırlı tutulmuştur.

Kırgızistan'da eğitsel verinin kayıt altına alındığı ve kullanıma sunulduğu bir diğer platform ise Kündölük adlı uygulamadır (Kundoluk, 2023). Özel bir firma (Edugate) tarafından hizmete sunulmakta olan Kündölük, Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığının 2019 yılında açtığı bir yarışma (ihale) sonucunda faaliyete başlamış ve Bakanlık tarafından yetkilendirilerek faaliyetlerini sürdürmektedir. Sunulan hizmetler arasında; e-jurnal, ders planlaması ve haftalık programlar, öğrenci ve çalışanlara ilişkin veritabanları, uzaktan eğitim hizmetleri, çevrimiçi veli toplantısı planlama gibi hizmetler yer almaktadır. Tutulan eğitsel veri türleri arasında; öğrencinin gelişimi, okula devam-devamsızlık durumu, okul zaman çizelgesi ve ev ödevleri, alınan notlar gibi veri türleri yer almaktadır. Sistem farklı kullanıcılara farklı türlerde hizmetler sağlayarak çeşitli paydaşların ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır. Bu paydaşlar arasında; öğretmen, öğrenci, veli ve okul

yöneticileri yer almaktadır. Ayrıca, sistemi kullanan tüm okullar arasında izleme ve sıralama ile analiz ve raporlama seçenekleri de sunabilmekte, bu yönüyle merkezi karar alma süreçlerine de destek sağlayabilmektedir. Ayrıca, Kündölük sistemini kullanan okullara ortak bir portal (mektebim.kg) üzerinden İnternet sitesi desteği de sağlanmaktadır. Sistemin kullanımının ücretsiz olduğu belirtilmekle birlikte, sistemin kullanımına başlanıp başlanmaması okulların inisiyatifindedir ve okul bazında başvuru gerektirmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Türkiye ve Kırgızistan'da eğıtsel veri kullanım platformlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak temel nitel araştırma deseniyle gerçekleştirilen araştırmada veriler, söz konusu ülkelerin eğitim bakanlıkları ve ilgili İnternet siteleri yoluyla elde edilmiştir. Tematik analiz yoluyla araştırma bulgularına ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda eğıtsel veri kullanım platformları olarak Türkiye'de MEBBİS, EBA ve e-Okul uygulamaları bulunmaktadır. Kırgızistan'da ise Açık Veri İnternet sitesi, Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi ve Kündölük adlı uygulama bulunmaktadır. Eğıtsel veri kullanımı konusunda başat uygulamalar Türkiye'de e-Okul ve Kırgızistan'da Kündölük şeklindedir. Her iki uygulama da çeşitli paydaşlara eğıtsel veri sağlamak amacını taşımaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, anılan uygulamaların çeşitli ölçütler açısından karşılaştırılması yoluyla elde edilen sonuçlar Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. E-Okul ve Kündölük Platformlarının Karşılaştırılması

Ölçüt	e-Okul (Türkiye)	Kündölük (Kırgızistan)
Kullanıma başlama yılı	2007	2019
Hizmet sağlayıcı	Millî Eğitim Bakanlığı	Özel sektör
Hizmet sunulan paydaşlar	Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli	Yönetici, öğretmen, öğrenci, veli

Tablo 1'de görüldüğü gibi e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi uygulaması 2007 yılında ve Kündölük uygulaması 2019 yılında kullanılmaya başlanmıştır. Bu tür uygulamaların, otantik kullanım sonucunda oluşan geribildirimler sayesinde güncellenebildiği ve paydaşların istek ve ihtiyaçlarına uygun hale getirilebildiği göz önüne alındığında, e-Okul'un daha uzun süre kullanımda olması, gerekli güncellemelerin uygulanması açısından önemli bir faktör olarak görülebilir. Kündölük adlı uygulamanın ise daha kısa bir süre boyunca kullanılıyor olması, elde edilecek geribildirimler yoluyla güncelleme süreçleri açısından göz önünde bulundurulması gereken bir husus olarak değerlendirilebilir.

e-Okul, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından merkezi olarak uygulandığından, kullanıma başlandığı yıldan itibaren tüm okullarda yaygın

bir şekilde hizmete sunulabilmiştir. Buna karşılık, Kündölük adlı uygulama özel bir firma tarafından sürdürüldüğünden, yaygınlaşma sürecinin farklı bir seyir izlediği öngörülebilir. Nitekim, Kündölük adlı uygulamaya okulların talebi üzerine ve bir formun doldurulması yoluyla başvurulması, kullanıma başlamanın okullar arasında zamana yayıldığı anlamında değerlendirilebilir.

Hizmet sağlayıcılar arasındaki farklılaşma konusunda göz önünde bulundurulması gereken bir diğer unsur, veri gizliliği ve güvenliği olarak belirtilebilir. Türkiye’de e-Okul uygulamasının Bakanlık tarafından sağlanıyor olması, veri gizliliği ve güvenliğini sağlama sorumluluğunu da kamu otoritesi olarak Bakanlığa yüklemektedir. Buna karşılık, Kırgızistan’da hizmet sunucusu özel bir firma olduğundan, her ne kadar süreç Bakanlık izni doğrultusunda sürdürülüyor olsa da veri gizliliği ve güvenliği bu yönüyle göz önünde bulundurulması gereken bir husus olarak öne çıkmaktadır.

Her iki uygulamanın da yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli olmak üzere ilgili paydaşlara hizmet sunduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle eğitsel verinin gerek yönetsel gerekse öğretimsel amaçlarla kullanımı konusunda anılan uygulamalara başvurulabildiği değerlendirilmektedir. Ancak mevcut araştırma sınırlılıkları çerçevesinde, söz konusu uygulamaların içerdiği hizmetler ve kapsadığı eğitsel veri türleri, ancak kamuya açık kaynaklarla erişilebilen verilerle sınırlı tutulmuştur. Bu sınırlılık gözetilerek, gelecekte konu alanında kapsamlı çalışmalar gerçekleştirilmesine ihtiyaç bulunduğu belirtilebilir.

Türkiye’deki eğitsel veri kullanım platformlarının incelendiği çeşitli araştırmalarda; bu platformların yönetsel amaçlara hizmet etmelerinin yanında öğretimsel amaçlara hizmet etmek açısından sahip oldukları bazı sınırlılıklar (Doğu, 2012), veri güncelliği ve geçerliğine ilişkin sorunlar (Yörük, 2017) ve ön tanımlı veri türleri dışında eğitsel veri saklanmasına imkân tanınmaması (Başarıcı, 2023) gibi sorunlara işaret edilmektedir. Kırgızistan’da ise eğitsel verinin kayıt altına alınması ve kullanılması açısından işlevsel bir veri yönetim mekanizmasına olan ihtiyaç, eğitimde izleme yöntemlerinin yetersizliğinin doğurabileceği sakıncalar çeşitli raporlarda ifade edilmektedir (UNICEF, 2012, 2018, 2023). Ayrıca kurumlarda etkili bir bilgi ve veri yönetim sistemi oluşturulamaması nedeniyle kurumlar arası iş birliğinin sağlanamadığı sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Muratbek kızı, 2022; Polat, 2011). Alanyazında yer alan araştırmalar ve mevcut araştırmanın sonuçları bir arada değerlendirildiğinde, konu alanında daha fazla çalışmanın gerçekleştirilmesine ihtiyaç bulunduğu anlaşılmaktadır.

Mevcut araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak gerek uygulama ve politika geliştirmeye gerekse gelecekteki araştırmalara yönelik çeşitli öneriler sunulabilir. Uygulama ve politika geliştirmeye yönelik öneriler arasında; veri gizliliği ve güvenliği unsurlarının dikkate alınması, eğitsel veri

kullanım platformlarının paydaşların istek ve ihtiyaçlarına göre güncellenmesi; bu sayede yönetsel amaçların yanı sıra öğretimsel amaçlara uygun olarak bu uygulamalardan faydalanılmasının sağlanması belirtilebilir. Konu alanında gerçekleştirilecek gelecekteki araştırmalar açısından ise; eğitsel veri kullanım platformlarının içerdiği hizmetler ve kapsadığı eğitsel veri türleri detaylı olarak incelenebilir. Veri destekli öğretim uygulamalarında ana aktör konumunda olmaları nedeniyle başta öğretmenler olmak üzere çeşitli paydaşların eğitsel veri kullanım platformları hakkındaki görüş ve beklentileri ile bu platformlara başvurma sıklıkları ile başvuru şekilleri gelecekteki araştırmalarda konu edilebilir. Ayrıca farklı ülkelerdeki uygulamaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi yoluyla iyi örneklerin yaygınlaştırılması ve konu alanındaki bilimsel bilgi birikiminin artırılması amaçlanabilir.

ETİK BEYAN

“Kırgızistan ve Türkiye'deki Eğitsel Veri Kullanım Platformlarının Karşılaştırılması” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Çalışma kapsamında veriler kişilerden toplanmayıp İnternet sitelerinden edinildiği için etik kurul izni alınmasına gerek duyulmamıştır. Bununla birlikte araştırmanın gerçekleştirilmesi ve raporlanması süreçlerinde bilimsel araştırma etik ilkelerine uyulmuştur.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmacının diğer kişi veya kurumlarla yaşanabilecek herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdul-Hamid, H., Saraogi, N., & Mintz, S. (2017). *Lessons Learned from World Bank Education Management Information System Operations Portfolio Review 1998–2014*. The World Bank.
- Ackoff, R. (1999). *From data to wisdom. Ackoff's Best*. John Wiley & Sons
- Badru, L. O., Vasudevan, V., Lingam, G. I., Khan, M. G. M., (2021). State of education management information system (EMIS) in Pacific Melanesia Small Island Developing States (SIDS). *Journal of Educational Studies*, 35(2), 107-126
- Başarıcı, R. (2023). *Veri destekli öğretime yönelik bir bilgi sisteminin özelliklerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Başarıcı, R., & Seferoğlu, S. S. (2021). Öğretim süreçlerinde eğitsel veri kullanımıyla ilgili bir kavramsallaştırma çalışması: Veri destekli öğretim. *Journal of Computer and Education Research*, 9(18), 724-753. <https://doi.org/10.18009/JCER.886872>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101

- Cassidy, T. (2006). *Education management information systems (EMIS) in Latin America and the Caribbean: lessons and challenges*. The Inter-American Development Bank Secretariat of the Regional Policy Dialogue.
- Doğu, Z. (2012). *Ortaöğretim kurumları paydaşlarının e-okul eğitim yönetimi bilgi sisteminin işleviş sürecine ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi.
- EBA [Eğitim Bilişim Ağı], (2023). Eğitim Bilişim Ağı. [Çevrimiçi: <https://www.eba.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- E-Okul [E-Okul Yönetim Bilgi Sistemi], (2023). E-okul Kullanım Kılavuzu. [Çevrimiçi: <https://e-okul.meb.gov.tr/Dokumanlar/e-Okul-Kilavuz.pdf>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- Erdoğan, İ. (2003). Karşılaştırılmalı eğitim: Türk eğitim bilimleri çalışmaları içinde önemsenmesi gereken bir alan. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3).
- KCEBB [Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı], (2023a). Açık Veri Sistemi. [Çevrimiçi: <https://open.edu.gov.kg/index.php>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- KCEBB [Kırgız Cumhuriyeti Eğitim ve Bilim Bakanlığı], (2023b). Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi. [Çevrimiçi: <https://emis.edu.gov.kg/>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- Kundoluk (2023). Kündölük. [Çevrimiçi: <https://kundoluk.edu.kg/>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- MEBBİS [Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri], (2023). MEBBİS-Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri. [Çevrimiçi: <https://mebbis.meb.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th ed). Jossey Bass.
- Muratbek kızı, G. (2022). Kırgızistan'da eğitimin temel sorunları. *Журнал Вестник КГУ им. И. Арабаева*, 2022(4), 239-243.
- Polat, F. (2011). Bağımsızlık sonrası Kırgızistan eğitim politikaları ve uygulamaları üzerine bir inceleme. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (36), 1-18.
- Tunduk [Tunduk: Kırgızistan Elektronik Devlet Hizmetleri], (2023). Tunduk Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi. [Çevrimiçi: <https://catalog.tunduk.kg/Tunduk/SubSystems/Details/164>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- UNICEF [The United Nations Children's Fund], (2012). *All children in school by 2015 global initiative on out-of-school children Kyrgyzstan country study*. UNICEF.
- UNICEF [The United Nations Children's Fund], (2018). *Kyrgyz Republic: Education Sector Analysis Strategic Choices for the Government to Improve Education*. UNICEF.
- UNICEF [The United Nations Children's Fund], (2023). *Kyrgyzstan Programme: Education*. [Çevrimiçi: <https://www.unicef.org/kyrgyzstan/education>, Erişim Tarihi: 23.11.2023]
- Yörük, T. (2017). *Millî Eğitim Bakanlığının yönetim enformasyon sistemleri kapsamında sunduğu elektronik hizmetlerin karar destek sistemi olarak kullanılması: Temellendirilmiş bir kuram çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi.

EXTENDED SUMMARY

Educational data can be defined as symbols that represent the characteristics of people, objects and events in the educational process and can be obtained from many different sources (Başarıcı, 2023). Methods and techniques for storing educational data and using them when necessary have changed over time. In the past, educational data were stored on paper, in various files and documents, but after the development and widespread use of information and communication technologies (ICT), they started to be stored on digital platforms.

Especially in national education systems, educational data are mostly stored in structures called education management information systems (EMIS). The primary purpose of EMIS can be expressed as maintaining some administrative processes more effectively. These processes include accountability, monitoring and resource allocation.

EMIS can also be functional for teachers thanks to the educational data they have. Through educational data that teachers can obtain through these systems or in various ways, more accurate and effective instructional decisions can be made. This process is called data-informed instruction. In addition, given the educational data they provide to parents and students, EMIS can also play important roles for different stakeholders.

In this study, it is aimed to examine and compare the platforms on which educational data are kept and how they are made available to teachers, students, administrators, and parents in the countries in focus (Kyrgyzstan and Türkiye). To achieve the aim of the research, the following research questions were sought to be answered:

RQ1. What are the educational data utilization platforms and their characteristics in Türkiye?

RQ2. What are the educational data utilization platforms and their characteristics in Kyrgyzstan?

The research is limited to formal education and K-12 level. Educational data utilization platforms may differ at higher education level or outside formal education. Educational data platforms other than formal education type and K-12 level were excluded from the scope of the research.

Generic qualitative research design was used as the research method. Generic qualitative research is a qualitative research approach that adopts the qualitative research paradigm but does not include additional dimensions that other qualitative research approaches focus on (Merriam & Tisdell, 2016). The data were obtained from the websites of relevant institutions and organizations, especially the websites of the ministries of education of Türkiye

and Kyrgyzstan. Thematic analysis technique was used to analyze data. In order to ensure the quality of the research, care was taken to subject the data to an unbiased analyze. Research processes and related preferences are explained in the methodology section. The ethical principles of scientific research were observed throughout the research processes.

According to the research findings, educational data utilization platforms in Türkiye include MEBBİS, e-Okul, and EBA. The MEBBİS, in terms of containing teachers' personal and registry information, serves mostly for administrative processes and in particular for the effective management of human resources processes in terms of maintaining the Ministry's education and training services (MEBBİS, 2023). Although EBA was initially a static (one-way) portal for accessing instructional materials, over time, it has been integrated with e-Okul content and has become a kind of learning management system (LMS) through the matching of school, teacher, and student/class information (EBA, 2023). e-Okul stands out as the main platform where educational data is stored and used in Türkiye. Launched in 2007 by the Ministry of National Education, e-Okul Management Information System has been widely used in schools.

In Kyrgyzstan, there are various platforms where educational data is stored and made available. These include the Open Data System of the Ministry of Education and Science of the Kyrgyz Republic, the Ministry's Education Management Information System, and the platform called Kündölük. The Open Data System provides statistical information on schools operating in the country (KCEBB, 2023a). The Education Management Information System (EMIS) of the Ministry of Education and Science of the Kyrgyz Republic is another system developed for effective and informed decision-making on education policies (KCEBB, 2023b). Another platform where educational data is recorded and made available in Kyrgyzstan is the application called Kündölük (Kundoluk, 2023).

In conclusion, e-Okul in Türkiye and Kündölük in Kyrgyzstan were identified as the main platforms in terms of educational data use. The main differences identified between these two platforms include the year of launch and service provider. e-Okul Management Information System application was launched in 2007 and Kündölük application was launched in 2019. e-Okul is implemented centrally by the Ministry of National Education. In contrast, the Kündölük application is maintained through a private company. This is an issue that needs to be considered in terms of data privacy and security. When the research in the related literature and the results of the current study are evaluated together, it is understood that there is a need for more studies in the field.